

De onderneming **Economie**

De 'Turtle', een flexibele kist voor kunstvervoer die het bedrijf ontwierp in overleg met een surfplankenfabriek. Rechts eigenaar Hizkia van Kralingen.

Foto Raymond Rutting / VK

Meesters in de kunstlogistiek

Jaren geleden reed hij rond in een verhuisbusje met in dekens gewikkelde kunstwerken. Nu regelt Hizkia van Kralingen het transport van de kostbaarste stukken uit de kunstgeschiedenis.

Door **Marc van den Eerenbeemt**

Vorig jaar takelden de mannen van Hizkia van Kralingen in Myanmar beelden uit tempels, voor transport naar een tentoonstelling in New York. En droegen ze de grote werken van expressionist Mark Rothko het Gemeentemuseum van Den Haag binnen, opgehaald bij onder meer de National Gallery of Art in Washington. Dit jaar was er de tentoonstelling van de werken van Jheronimus Bosch in Den Bosch en Madrid, waarvoor de meer dan vijfhonderd jaar oude werken in onder meer Wenen, Madrid, Berlijn, New York en Kansas werden ingeladen.

Kunsttransporteur Hizkia van Kralingen, genoemd naar de 48-jarige oprichter en telg uit een familie van verhuisbedrijven, stuurde de kostbaarste werken uit de kunstgeschiedenis de wereld over. Hij begon in 1990 met een verhuisbusje en in dekens verpakte schilderijen. Nu runt hij een reisbureau voor kunsttransport en tentoonstellingslogistiek. Per maand coördineert de firma het transport van zo'n honderd tentoonstellingen wereldwijd. Van Kralingen is zijn hoofdkantoor in Den Haag: 'We zijn een soort tentoonstellingsmachine.'

Dat Van Kralingen kunst ging transporteren, mag geen verrassing heten. Zijn grootvader begon in 1926 een verhuisbedrijf, dat onder andere museum Het Mauritshuis tot de clientèle mocht rekenen. Zijn vader nam het bedrijf over en kreeg het Haags Gemeentemuseum erbij als klant en een aantal galerijen. Zoon Hizkia van Kralingen zat nog een paar jaar voor zijn vader 'op de wagen'. Tot hij in 1990 besloot voor zichzelf te beginnen met

kunsttransport. 'Uit voorliefde voor kunst en eigenwijsheid. Ik wilde mijn eigen ding doen.'

Het grootvaderlijk bedrijf bestaat inmiddels niet meer. Maar het bedrijf van kleinzoon Hizkia van Kralingen floreert. 'Vorig jaar boekten we een omzetgroei van 30 procent, dit jaar naar verwachting weer 30 procent. We groeiden vorig jaar naar 70 werknemers en denken er dit jaar naar verwachting weer 15 mensen bij te krijgen. 'Een hele platte organisatie', noemt hij zijn bedrijf. 'Iedereen is trots op wat we doen. We doen het met een heel sterk wij-gevoel, maar zijn ook heel direct tegen elkaar als iets niet goed gaat. Heel Haags. Dat is de kracht.'

Het bedrijf groeide mee met de internationalisering van de kunstwereld. 'Musea moeten steeds meer hun eigen broek ophouden. Dat heeft een enorme ondernemingsgeest losgemaakt. Met het realiseren van mooie tentoonstellingen in bijvoorbeeld Amerika of China is geld te verdienen. En aan die tentoonstellingen bestaat wereldwijd een enorme behoefte. Vlaamse meesters in Mumbai en Van Gogh in Chicago; mensen staan in de rij. Je móet het gezien hebben. In de slipstream daarvan hebben wij ons zo sterk kunnen ontwikkelen.'

Bruikleenverkeer

Van Kralingen heeft nog steeds een dozijn kunsttransportwagens rondrijden, maar dat is dus allang niet meer de kernactiviteit. Dat is het coördineren van het internationale bruikleenverkeer, waarbij steeds lokale onafhankelijke partners worden ingeschakeld. En waarbij een uitvinding van Van Kralingen een steeds grotere rol krijgt toebedeeld.

Profiel

HIZKIA VAN KRALINGEN

Bedrijf Hizkia van Kralingen Kunsttransport
Waar Den Haag
Sinds 1990
Aantal werknemers 70
Jaaromzet 14 miljoen euro

We zijn heel direct tegen elkaar, heel Haags. Dat is de kracht

Hij ontwikkelde de Turtle, een verhuiskist speciaal voor kunstwerken. 'In 1994 kwam het Gemeentemuseum met het verzoek om na te denken over een alternatief voor de houten kisten waarin hun Mondriaans tot dan toe werden vervoerd (die waren niet flexibel, waardoor er voor elk kunstwerk een eigen kist moest worden gemaakt, red.). In overleg met nog andere musea en vrienden in Katwijk

met een surfplankenfabriekje hebben we toen de Turtle gemaakt. Hard van buiten en zacht van binnen.'

De kisten hebben een buitenkant van een keiharde kunststof en een binnenkant met een houten plaat en schuim. Daarin zitten met klittenband bevestigde (dus verplaatsbare) kunststof hoeken die een schilderij kunnen vasthouden. 'Dit product is het unieke sellingpoint van onze firma geworden. Een aantal musea eist nu al dat de kunst wordt verpakt in een Turtle. Ze sluiten de kist vacuüm in het museum, op de goede luchtvochtigheid. Op de nieuwe locatie klimatiseert de kist steeds minimaal 24 uur voor opening.'

'We hebben nu vierhonderd Turtles in de verhuur. Ook hebben Nederlandse musea er enkele tientallen in eigendom. We hebben net in overleg met de musea een verbeterde versie ontwikkeld. Sowieso zijn we de musea veel verschuldigd. Wereldwijd gezien is hun kennis van beheer en transport van kunst van het hoogste niveau. Ook voor het ontwikkelen van de nieuwe Turtle hebben we heel goed geluisterd naar hun experts.'

Een voorbeeld: 'In de eerste versie van de Turtle leg je het kunstwerk plat neer voor de bevestiging. In de nieuwe versie, die we dit najaar presenteren, kan het werk rechtop worden bevestigd. Dat was een uitdrukkelijke wens van de musea. Met die nieuwe versie gaan we nog meer internationaal aan de slag. In Scandinavië loopt het al heel goed en we zijn al bezig in Amerika en China. Stap voor stap, want het is heel kapitaalintensief.'

Koers

Er ging wat tijd overheen voordat Van Kralingen het eigen transport als

kernactiviteit kon loslaten. 'Daar ging veel denkwerk en overleg aan vooraf binnen ons managementteam. Een aantal coaches heeft ons enorm geholpen met het nadenken over de koers van de onderneming. Topmensen met veel ervaring in het bedrijfsleven. De keuze was tussen alleen kunsttransport, of kunsttransport plus volledige service aan musea op het gebied van logistiek, opslag en bruikleenverkeer.'

Het werd dat laatste. 'Je maakt je markt veel groter en je kunt wereldwijd werken. En het is het minst kapitaalintensief. Niet dat het makkelijk is geweest, die keuzes en ontwikkeling. We hebben ook moeilijke jaren gehad. Maar nu zie ik niets anders dan groei in de komende jaren.'

Twee jaar geleden verhuisde Van Kralingen naar een bedrijfspand in de schaduw van het stadion van ADO Den Haag. Daar werd in een bestaand bedrijfsgebouw nog een activiteit van de onderneming geopend; een kunstdepot van 12 duizend vierkante meter, geschikt voor de beveiligde en geklimatiseerde opslag van hele kunstcollecties. Ook in het Belgische Mechelen en op Schiphol heeft Van Kralingen opslagruimtes, maar niet zo groot als aan die aan snelweg A4 bij Den Haag.

De oprichter ziet 'veel vraag naar de museale depotruimte, maar nog steeds weinig aanbod. Musea willen hun gebouwen vooral gebruiken voor het presenteren van hun kunst, hun kerntaak. Tegelijkertijd is het besef toegenomen dat ze goed met hun collecties moeten omgaan. Verzekeringmaatschappijen stellen steeds hogere eisen. Natuurlijk bouwen musea nu zelf ook nieuwe depots, maar dat is nog niet genoeg. En het is prachtig om ook goede opslag aan te kunnen bieden.'